

Wielostopniowy model studiów

– jak wykorzystać przebudowę programów kształcenia do poprawy jakości i uelastycznienia studiów w Polsce

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego

Warszawa

15 stycznia 2009 r.

Europejski Obszar Szkolnictwa Wyższego (EOSW) - elementy jego tworzenia

- **Studia 3-stopniowe**
- **Programy oparte na efektach kształcenia i ECTS**
- **Bolońskie, Europejskie i Krajowe Ramy Kwalifikacji**
- **Europejskie mechanizmy zapewnienia jakości, porównywalności i uznawalności**
- **Promowanie mobilności studentów i pracowników**
- **Promowanie wspólnych inicjatyw edukacyjnych**
Zwiększanie atrakcyjności EOSW w świecie
- **Dostosowanie kształcenia w poszczególnych krajach do potrzeb rynku pracy**

Trójstopniowy system kształcenia

I stopień - licencjat/inżynier, II stopień - magister,
III stopień - doktor

ZALETY

- ❶ Umożliwia zakończenie kształcenia po pierwszym stopniu i podjęcie pracy
- ❷ Umożliwia przerwanie kształcenia po pierwszym stopniu i powrót po pewnym czasie
- ❸ Wpływa na uelastycznienie studiów
- ❹ Sprzyja mobilności studentów pomiędzy uczelniami i kierunkami studiów
- ❺ Wpływa na zwiększenie dostępu do studiów

Trójstopniowy system kształcenia

I stopień - licencjat/inżynier, II stopień - magister,
III stopień - doktor

NARZĘDZIA do budowy studiów trójstopniowych

- ECTS
- **Efekty kształcenia (*Learning Outcomes*)**
- Ramy Kwalifikacji (*Qualification Frameworks*)

W Polsce dodatkowo:
STANDARDY dla kierunku studiów

**2 (3?) stopniowy
system
kształcenia**

**Mobilność
studentów**

ECTS

European Credit

**Transfer and
Accumulation System**

**Akumulacja punktów
Kształcenie ustawiczne**

**Uznawanie doświadczenia
nabytego poza systemem
edukacji formalnej**

Ustawa z dnia 27 lipca 2005

PRAWO O SZKOLNICTWIE WYŻSZYM

Art. 159. Studia w uczelni są prowadzone jako studia pierwszego, drugiego stopnia lub jako jednolite studia magisterskie.

Art. 166. 1. Studia **licencjackie** trwają **od sześciu do ośmiu semestrów**, a studia **inżynierskie** **siedem lub osiem semestrów**.

2. Okres studiów pierwszego stopnia, obejmujących zgodnie z obowiązującymi standardami kształcenia praktykę zawodową, **może być przedłużony o czas trwania praktyki**.

3. Senat uczelni może określić warunki zwalniania studenta z obowiązku odbycia praktyki.

4. Studia **drugiego stopnia** trwają **trzy lub cztery semestry**.

5. Jednolite studia **magisterskie** trwają **od dziewięciu do dwunastu semestrów**.

6. Studia **niestacjonarne** mogą trwać **jeden lub dwa semestry dłużej** niż odpowiednie studia stacjonarne.

(Art. 2 ust. 7-10; Art. 9 ust. 1-3; Art. 159, 160, 165-168)

Trójstopniowy system kształcenia

I stopień - licencjat/inżynier, II stopień - magister,

III stopień - doktor

Model
bazowy

Postgraduate cycle

Graduate cycle

Studia
III stopnia
3-4 lat
ECTS ??

Studia
jednolite
5-6lat
300-360 pkt
ECTS

np. prawo
medycyna

Studia
II stopnia
2 lata
120 pkt
ECTS

I + II =
300 ECTS

Studia
I stopnia
3 lata
180 pkt
ECTS

Dyplom typu
bachelor

Undergraduate cycle

Struktura studiów trójstopniowych

I stopień - licencjat/inżynier, II stopień - magister,

III stopień - doktor

Modele
inne

Postgraduate cycle

Graduate cycle

Studia
III stopnia
3-4 lat
ECTS ??

Studia
II stopnia
1.5 roku
90 pkt ECTS

Studia
jednolite
5-6 lat
300-360 pkt
ECTS

np. prawo
medycyna

I + II =
300 ECTS

Studia
I stopnia
3,5 roku
210 pkt
ECTS

Dyplom typu
bachelor

Undergraduate cycle

Struktura studiów trójstopniowych

I stopień - licencjat/inżynier, II stopień - magister,

III stopień - doktor

Postgraduate cycle

Modele
inne

Graduate cycle

Studia
III stopnia
3-4 lat
ECTS ??

Undergraduate cycle

Studia
II stopnia
1.5-2 lat
90-120 p. ECTS

I + II =
330-360 ECTS

Studia
jednolite
5-6 lat
300-360 pkt
ECTS

np. prawo
medycyna

Studia
I stopnia
4 lata
240 pkt
ECTS

Dyplom typu
*advanced
bachelor*

III stopień - doktor

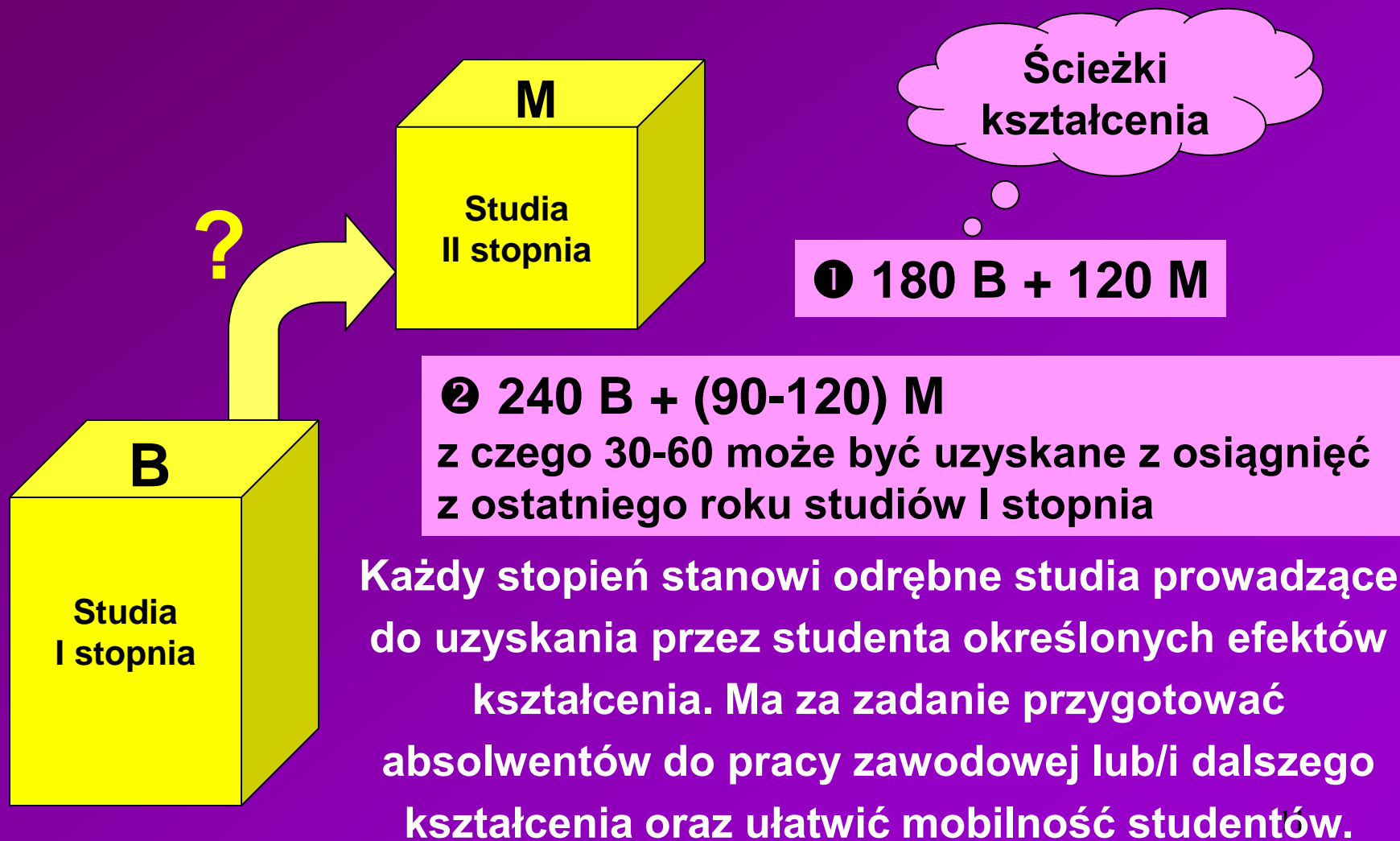
Londyn – maj 2007

Nie wprowadzono obowiązku (zalecenia)

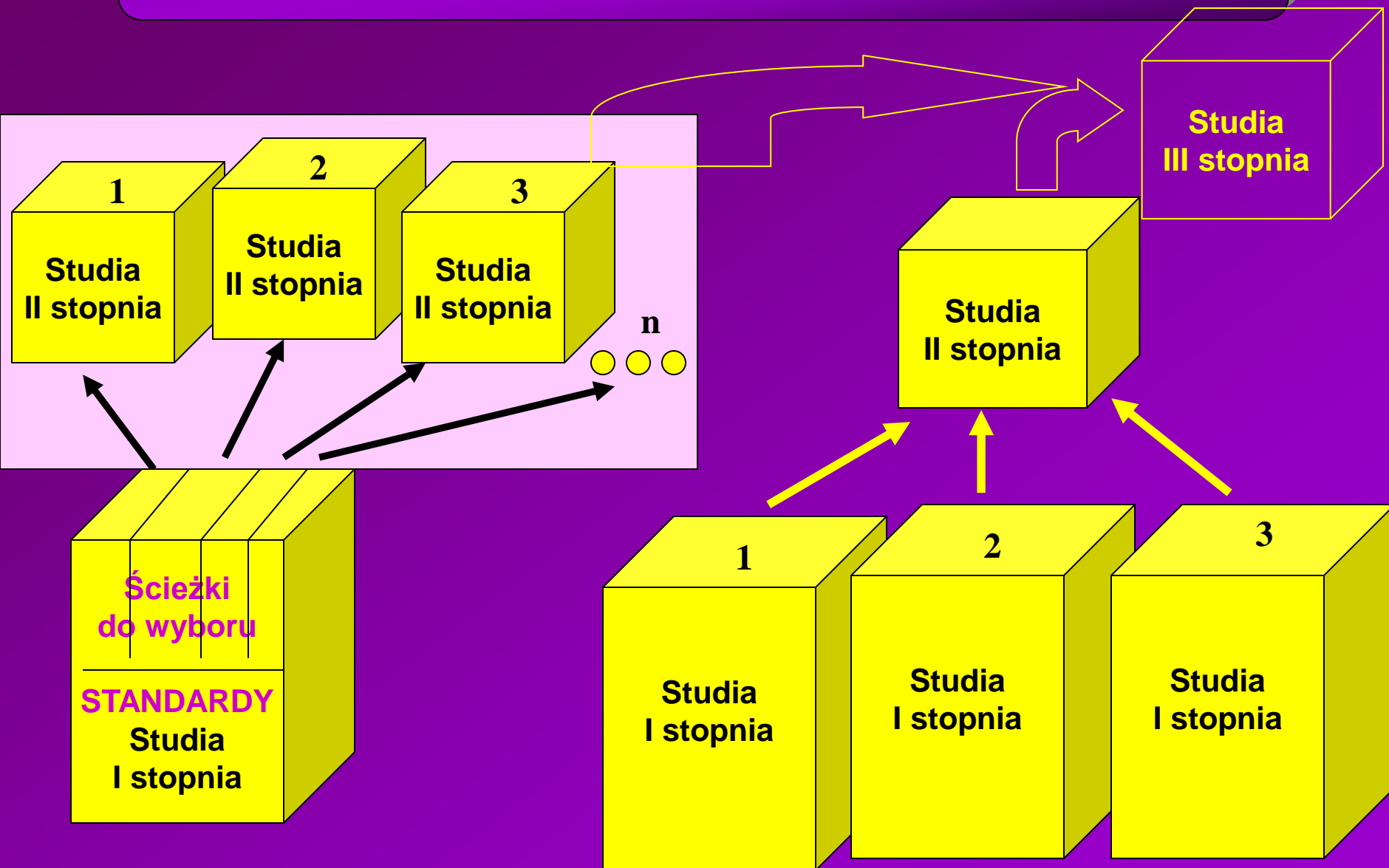
ECTS na III stopniu, ale dopuszczono

stosowanie ECTS na III stopniu

Warunki przejścia z I na II stopień i uzyskania tytułu magistra

Warianty wejścia na II stopień

Sposób kształcenia

ZMIANA

NAUCZANIE

UCZENIE SIĘ

Student centered teaching

Pytania zadawane absolwentowi

POPZRZEDNIO:

co zrobiłeś (jakie przedmioty studiowałeś),
żeby uzyskać dyplom?

OBECNIE:

co potrafisz zrobić teraz po uzyskaniu
dyplomu?

Tworzenie programów studiów dwustopniowych

Etapy postępowania:

1. Określenie celu studiów
2. Określenie efektów kształcenia
3. Przypisanie punktów ECTS odpowiadających założonym efektom kształcenia

Cel:

szeroki, ogólny opis intencji nauczania; wskazuje na to co nauczyciel zamierza zawrzeć w przedmiocie nauczania (studiów). Cele są zwykle pisane z punktu widzenia nauczycieli.

Efekty kształcenia:

co student/absolwent powinien umieć, rozumieć, potrafić zademonstrować po zaliczeniu danego programu (uzyskaniu przypisanych programowi punktów ECTS).

Efekty kształcenia definiujemy tak, aby można było sprawdzić ich osiągnięcie.

PORÓWNIANIA / ROZRÓŻNIENIA

celów i efektów kształcenia

Cele	Efekty
Wiedza	Umiejętność np. rozdzielenia pomiędzy...
Rozumienie	Umiejętność np. wyboru, identyfikacji...
Ocenianie	Umiejętność np. dostosowania do...
Poznanie	Umiejętność np. zastosowania; rozwiązania problemu...

Efekty kształcenia

W kategoriach

WIEDZY

ZACHOWAŃ
I POSTAW

UMIEJĘTNOŚCI

6. Ocena

5. Synteza

4. Analiza

3. Zastosowanie

2. Zrozumienie

1. Wiedza

Hierarchia
w
dziedzinie
wiedzy

Jak zapewnić osiągnięcie założonych efektów kształcenia ?

Należy

- 1. Ustalić treści kształcenia, uwzględniające obowiązujące standardy i poszerzone o treści zapewniające uzyskanie założonych efektów kształcenia. Te treści przypisać przedmiotom (lub modułom).**
- 2. Określić metody nauczania przedmiotu zapewniające uzyskanie założonych efektów kształcenia.**
- 3. Określić metody oceny stopnia osiągniętych przez studenta efektów kształcenia .**

1. Ustalenie treści kształcenia...

Standardy

Podstawowe (dziedzinowe)

Kierunkowe

Praktyki / inne wymagania

**Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 12 lipca 2007 dot. standardów nauczania**

Standardy

Inne obejmują np.:

- * język obcy – **120 godz.**, **5** punktów ECTS
- * technologia informacyjna – **30 godz.**, **2** p. ECTS
- * WF – 60 h, można przypisać do **2** punktów ECTS

Podstawowe i kierunkowe – odnoszą się do poszczególnych kierunków (makrokierunków) studiów. Punkty ECTS w standardach najczęściej są przyporządkowane klasom (grupom) treści programowych, a nie poszczególnym przedmiotom

2. Metody nauczania i uczenia...

Wykłady

Laboratoria

Ćwiczenia

Konwersatoria

Praca kliniczna

Seminaria

Praca w grupie

Prezentacje

Dyskusje

Rozwiązywanie problemu

3. Oceny...

Ocena formująca

Prowadzona na początku zajęć lub w trakcie ich trwania przez nauczycieli i studentów. Daje informacje podstawowe dla nauczania i uczenia się określonego przedmiotu. Pomaga nauczycielowi ukierunkować nauczanie do poziomu studentów tak, aby uzyskać założone efekty kształcenia, a studentowi pomaga w uczeniu się

Ocena podsumowująca

Ocena zwykle pod koniec modułu lub przedmiotu, która podsumowuje osiągnięte efekty kształcenia

Powiązania 1-2-3.

Efekty kształcenia-Metody nauczania-Metody oceny

PRZYKŁADY

Efekty kształcenia w dziedzinie:	Metody uczenia i nauczania	Metody oceny
WIEDZY Wykazanie wiedzy, zrozumienia, zastosowania, analizy, syntezy, oceny	Wykłady Tutorial Dyskusje	Egzamin końcowy Test wielokrotnego wyboru Esej (raport)
ZACHOWANIA	Praca w grupie Seminarium	Praktyka kliniczna Prezentacje
UMIEJĘTNOŚCI	Laboratorium	Ocena praktycznych umiejętności

Korzyści wynikające ze zdefiniowania efektów kształcenia i ich powiązania z metodami nauczania, uczenia i oceną

Zaprojektowanie modułów/programów

Zapewnienie jakości

Efekty kształcenia

Dla pracodawców

Dla mobilności

Dla studentów

Efekty kształcenia —→ Zaprojektowanie modułów / programów

Efekty kształcenia mogą:

- **pomóc w zapewnieniu logicznego ułożenia treści kształcenia w modułach i przedmiotach**
- **pomóc w projektowaniu programu przez usunięcie powtarzających się treści i wypełnienie białych plam**
- **pomóc projektującym program w precyzyjnym określeniu celu przedmiotu i dopasowaniu komponentów programu**
- **wyjaśnić powiązania pomiędzy nauczaniem, uczeniem i oceną**
- **spowodować refleksję nad rozwojem efektywnych i zróżnicowanych metod oceny**

Efekty kształcenia → **Zapewnienie jakości**

Efekty kształcenia :

- **podnoszą przejrzystość i porównywalność poziomów pomiędzy i wewnątrz kwalifikacji**
- **wykazują większą wiarygodność i użyteczność niż tradycyjne kwalifikacje**
- **odgrywają kluczową rolę jako punkty odniesienia dla norm instytucjonalnych i oceniających**

Efekty kształcenia —————> korzyści dla studentów i pracodawców

Efekty kształcenia dostarczają:

- obszernego zestawienia stwierdzeń, co studenci będą w stanie osiągnąć po pozytywnym zakończeniu (zaliczeniu) studiów (przedmiotów/modułów)**
- jasnej informacji pomagającej studentom w wyborze modułu, programu.
To może prowadzić do efektywniejszego studiowania**
- jasnej informacji dla pracodawców i instytucji szkolnictwa wyższego na temat charakterystyki określonych kwalifikacji absolwenta**

Efekty kształcenia → korzyści dla mobilności studentów

Efekty kształcenia :

- **biorą udział w mobilności studentów przez ułatwienie uznawalności ich kwalifikacji**
- **podnoszą przejrzystość kwalifikacji**
- **ułatwiają transfer punktów kredytowych**
- **dostarczają wspólnych form, które pomagają w promocji kształcenia przez całe życie (LLL) i mogą być użyteczne w organizowaniu wielu ścieżek kształcenia w systemie edukacji**

Uwagi praktyczne

1. Konstrukcja tabeli zbiorczej, która:

- przedstawia informacje o całym programie studiów (treści programowe, efekty kształcenia)
- ułatwia identyfikację powtórzeń i „białych plam”

Uwagi praktyczne

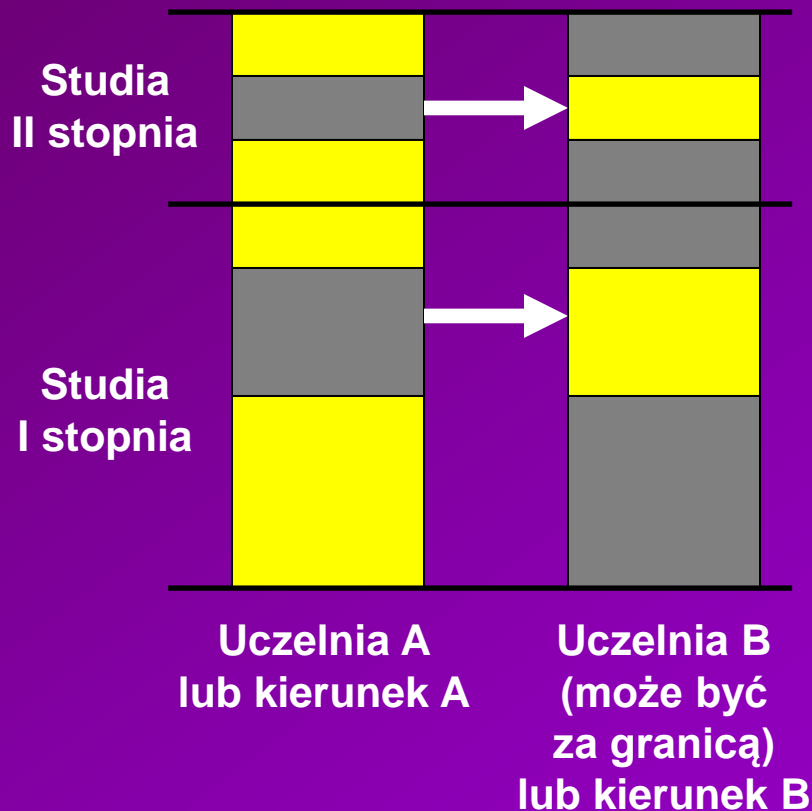
Znajomość i zrozumienie (Z&Z), Umiejętności (U)	Przedmiot/moduł 1	.....	Przedmiot/moduł N	Cele kształcenia/ Efekty kształcenia (całe studia)
Z&Z	Pojęcia1 Zastosowania 1	....	Pojęcia 2 Zastosowania 2	Pojęcia Zastosowania .....
U	Stos. metod 1 Rozwiąz. probl. 1	....	Stos. metod 2 Rozwiąz. probl. 2	Metody Rozwiąz. probl. .....
Cele kształcenia/ Efekty kształcenia (przedmiot/moduł)	Opis celów/efektów 1	.....	Opis celów/efektów N	Opis programu studiów

2. Przy budowaniu programów – przynajmniej jeden semestr bez przedmiotów obejmujących standardy – ułatwia mobilność

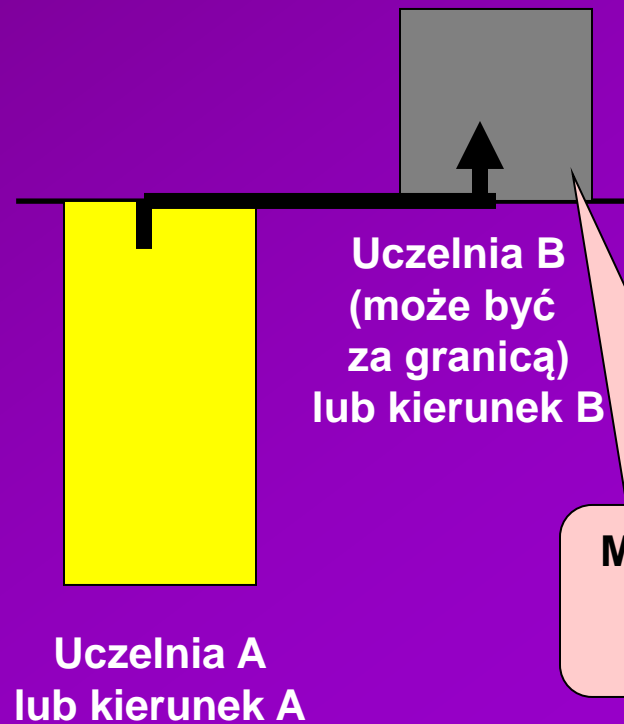
Promocja i wspieranie mobilności studentów, nauczycieli akademickich, pracowników naukowych i administracyjnych

Mobilność studentów I i II cyklu

MOBILNOŚĆ POZIOMA

MOBILNOŚĆ PIONOWA

Możliwa zmiana kierunku studiów

Jak wykorzystać przebudowę programów studiów do poprawy jakości i uelastycznienia studiów w Polsce ?

Zacząć od rozumnego, jasnego zdefiniowania zakładanych efektów kształcenia w taki sposób, aby możliwe było sprawdzenie ich osiągnięcia